

Jaarverslag 2008 en Onderzoeksplan 2009

Rekenkamercommissie Noordoostpolder

Jaarverslag 2008

Inleiding

Het jaar 2008 is een productief jaar geweest voor de rekenkamercommissie Noordoostpolder. Er zijn twee onderzoeken afgerond in 2008 en er is één onderzoek gestart. Onderwerp van deze onderzoeken zijn:

- Subsidiebeleid (gestart in 2007, afgerond in 2008)
- Jeugdbeleid (gestart en afgerond in 2008)
- Beheer openbare ruimte (gestart 2008, afronding in 2009)

De onderzoeken naar subsidiebeleid en jeugdbeleid zijn uitgevoerd in nauwe samenwerking met externe bureaus. Het onderzoek naar beheer openbare ruimte wordt door de rekenkamercommissie zelf uitgevoerd.

Naast de onderzoeken die zijn uitgevoerd, heeft de rekenkamercommissie haar eigen functioneren geëvalueerd. Daarnaast heeft de rekenkamercommissie een gesprek met het Presidium gevoerd en heeft zij de raadsfracties geconsulteerd voor onderzoeksonderwerpen voor 2009. Ook is er een afstemmingsoverleg geweest met de rekenkamercommissie van Dronten.

Tenslotte heeft er een wisseling van de wacht plaatsgevonden bij de externe leden van de rekenkamercommissie.

Samenstelling Rekenkamercommissie

De leden van de rekenkamercommissie per 31-12-2008 zijn:

Externe leden	Interne leden
- Dhr. dr. G.H. Hagelstein – voorzitter	Mw. M.T.B. Droog – Smit
- Dhr. G.J. Put	Dhr. J.W. Bakker
- Mw. mr. C.E. Wolf	Dhr. A. Poppe

Tot de zomer van 2008 was de heer drs. F.A.V. Tiemessen extern lid van de rekenkamercommissie Noordoostpolder. Vanwege de acceptatie van een nieuwe baan als hoofd financiën op het eiland Bonaire, is er een vacature ontstaan. Deze is in het najaar van 2008 ingevuld door de heer G.J. Put. De heer Put is tevens lid van de rekenkamercommissie Kampen en werkt als hoofd economische zaken en vastgoed ontwikkeling bij de gemeente Lelystad.

De rekenkamercommissie Noordoostpolder wordt ondersteund door een secretaris, mevr. M. (Marleen) Laverman. De secretaris is gedetacheerd voor 8 uur in de week vanuit De Lokale Rekenkamer te Utrecht.

Uitgevoerde onderzoeken

In goede banen geleid? Onderzoek naar het subsidiebeleid van de gemeente Noordoostpolder.

In juni 2007 is de rekenkamercommissie een onderzoek gestart naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het subsidiebeleid in de gemeente Noordoostpolder. Belangrijkste aanleiding voor het onderzoek was twijfel over de mate waarin er binnen het huidige subsidiebeleid en de implementatie daarvan, door het gemeentebestuur effectief gestuurd kan worden met het instrument subsidie. Het onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met onderzoeksbureau Jacques Necker. Het rapport is op 9 januari 2008 gepresenteerd in de raadscommissie Samenlevingszaken. De conclusies en aanbevelingen van de rekenkamercommissie zijn door de raad overgenomen. De uitvoering en uitwerking hiervan door het college worden door de raad gevolgd en bewaakt.

Groot worden in Noordoostpolder. Evaluatie van het jeugdbeleid.

In juni 2008 is het onderzoek naar jeugdbeleid in Noordoostpolder gestart. Het onderzoek is uitgevoerd door onderzoeksbureau Research voor Beleid. Doel van dit onderzoek was inzicht te krijgen in de kwaliteit en effectiviteit van het jeugdbeleid en om aanbevelingen voor verbetering te doen. Dit onderzoek is op 3 december 2008 in de raadscommissie Samenleving gepresenteerd. Op 14 januari 2009 worden de conclusies en aanbevelingen uit het rapport behandeld in de raadscommissie Samenlevingszaken.

Beheer openbare ruimte.

In november 2008 is de rekenkamercommissie gestart met een onderzoek naar de risicobeheersing bij beheer en onderhoud van de openbare ruimte in de gemeente Noordoostpolder. Dit onderzoek wordt door de rekenkamercommissie zelf uitgevoerd, waarbij het grootste deel van het werk wordt uitgevoerd door de secretaris van de rekenkamercommissie, ondersteund door een onderzoeker van onderzoeksbureau Jacques Necker en Arnoud Berghuis van het bureau BMC. De resultaten van het onderzoek worden verwacht in de eerste helft van 2009.

Overige werkzaamheden van de commissie

Zelfevaluatie: De onderzoeker onderzocht.

Aangezien de rekenkamercommissie per juni 2008 vier jaar bestaat, heeft zij de effecten van haar werkzaamheden vastgesteld. Daartoe heeft de rekenkamercommissie onder andere een monitor gedaan van de effecten van haar rapporten. Ook collegeleden, raadsleden en betrokken ambtenaren zijn gevraagd naar hun ervaringen met de rekenkamercommissie. Het rapport "De onderzoeker onderzocht" is in september 2008 aan de raad aangeboden. De rekenkamercommissie heeft hieruit een aantal leerpunten gehaald. De consequenties die de rekenkamercommissie hieraan verbindt, zijn vermeld in het hierna opgenomen Jaarplan 2009.

Afstemming met rekenkamercommissie Dronten.

Op 18 januari is de rekenkamercommissie Dronten op bezoek geweest. Doel van de kennismaking was om ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. Dit is ten dele gerealiseerd.

Afstemming Presidium.

Op 12 februari heeft de rekenkamercommissie een gesprek gehad met het Presidium. Afgesproken is dat een nieuwe wijze van presentatie van rekenkamerrapporten wordt getest: het rapport wordt eerst gepresenteerd in de raadscommissie en op dat moment ook aangeboden. De pers wordt hierbij uitgenodigd en de rekenkamercommissie presenteert de belangrijkste bevindingen zijn. Vervolgens vindt de inhoudelijke behandeling in de raadscommissie plaats. Het idee is dat de discussie over het rekenkamerrapport zo beter tot zijn recht kan komen.

Het Presidium en de rekenkamercommissie stellen een jaarlijkse bijeenkomst met elkaar op prijs.

Regionaal vrijdagmiddagje.

Op 21 november 2008 heeft de rekenkamercommissie Noordoostpolder in samenwerking met De Lokale Rekenkamer een bijeenkomst georganiseerd met als thema Integriteit. Uitgenodigd waren alle rekenkamerleden uit de provincies Flevoland, Gelderland en Overijssel. Ondanks het slechte weer waren hier zo'n 40 personen bij aanwezig. Na een welkomstwoord van voorzitter Gerrit Hagelstein gaf Peter Werkman, directeur van het Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten, een inleiding op het thema. Hij zette uiteen wat er komt kijken bij integriteitbeleid en het onderzoek hiernaar. In het tweede gedeelte leidde Carlo van Dijk van De Lokale Rekenkamer een discussie tussen de aanwezige rekenkamerleden. Tijdens de discussie lag de nadruk op vergoedingen, functiescheiding en de invulling van de rekenkamerfunctie. Het was een leerzame middag, waarbij veel uitwisseling plaatsvond tussen de rekenkamers uit de regio. Voor het volledige verslag kunt u [hier](#) terecht.

Rondje langs de fracties.

Op 10 november hebben de externe leden van de rekenkamercommissie een rondje langs de fracties van de gemeenteraad Noordoostpolder gemaakt. Zoals vooraf aangekondigd was het doel van deze ronde om onderzoeksonderwerpen voor 2009 te verzamelen. Alle fracties gaven de rekenkamercommissie meerdere suggesties voor 2009 mee. Uiteindelijk zijn vrijwel alle onderwerpen, indien nog niet op de groslijst van de rekenkamercommissie aanwezig, toegevoegd. In de bijlage is een overzicht te zien van de groslijst voor 2009.

Lidmaatschap.

De voorzitter van de rekenkamercommissie Noordoostpolder is op deze titel lid van het bestuur van de NVRR, de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies.

Financiële verantwoording

Tabel 1: budget voor 2008

Budget 2008

Uitgaven 2008

	€ 81.430	€ 80.569
Balansposten ¹	-----	-----
Totaal	€ 81.430	€ 80.569

Tabel 2: specificatie
verantwoording 2008

Begroet 2008

Uitgaven 2008

Kosten onderzoek	€ 45.930	€ 38.045
Secretaris RKC	€ 26.000	€ 33.706*
Presentiegelden / reiskosten	€ 8.500	€ 13.477**
Overige	€ 1.000	€ 738
Totaal	€ 81.430	€ 80.569

* Inclusief een deel van de onderzoekskosten

** Sinds 2005 waren de presentiegelden niet aan het inflatiepercentage aangepast. Dat is dit jaar gebeurd.

¹ Balansposten zijn posten waarvan de levering van diensten reeds in 2006 is geschied, maar de rekening pas in 2007 is betaald.

Onderzoeksplan 2009

Planning onderzoeken in 2009

In 2009 wil de rekenkamercommissie twee onderzoeken uitvoeren: een groot onderzoek en een kleiner onderzoek. Hiervoor heeft zij een budget beschikbaar van 41.378 euro. De rekenkamercommissie kiest voor een intern gericht onderzoek en een extern gericht onderzoek. De keuze voor de onderzoeksonderwerpen heeft de rekenkamercommissie gemaakt door de onderwerpen, die op de groslijst zijn of waren geplaatst, langs selectiecriteria te leggen die o.a. in het onderzoeksprotocol zijn vermeld en is tevens gebaseerd op het rondje langs de fracties.

Emmeloord-centrum

Het grote onderzoek betreft een onderzoek naar de financiële beheersing van het project Emmeloord-centrum. De vraag is hoe de grondexploitatie is opgezet en op welke wijze risico's in kaart zijn gebracht en worden beheerst. Het doel van het onderzoek is om na te gaan in hoeverre de gemeente adequate maatregelen heeft genomen om het project Emmeloord-centrum te beheersen. Daarnaast wordt nagegaan of de uitgangspunten bij de besluitvorming helder waren. Het onderzoek richt zich op de periode 2000 tot heden. Daarbij vormen de exploitatieopzet, de tussentijdse informatievoorziening en de risicobeheersing onderwerpen voor de analyse. Reden om te kiezen voor dit onderzoek is de actualiteit van het thema in de gemeente en het te verwachten leereffect. Ook wilde de rekenkamercommissie een extern gericht onderzoek doen, dat wil zeggen dat burgers er, in meerdere of mindere mate, ook de effecten van ondervinden. Het onderzoek dient voorafgaand aan de begrotingsbehandeling in het najaar 2009 aan de raad te worden aangeboden.

Juridische kwaliteitszorg.

Het tweede onderwerp dat de rekenkamercommissie volgend jaar wil gaan onderzoeken is de juridische kwaliteitszorg bij de gemeente. Aanleiding hiervoor is het aanzienlijk aantal procedures dat door het college wordt aangegaan bij de Raad van State. De rekenkamercommissie wil onderzoeken wat hier de oorzaken en gevolgen van zijn. Om de juridische kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening te bepalen, zal de rekenkamercommissie een aantal onderwerpen selecteren die indicatief zijn voor de gemeentelijke dienstverlening als geheel. Voorbeelden van geschikte onderwerpen zijn bezwaarschriftenprocedures, aanbestedingsbeleid en de werkwijze rondom bestemmingsplannen. Het onderzoek naar juridische kwaliteitszorg zal het interne onderzoek zijn dat de rekenkamercommissie in 2009 wil uitvoeren.

Sturingskwaliteit programmabegroting

Een derde onderwerp dat de rekenkamercommissie volgend jaar wilde gaan onderzoeken is een onderzoek naar de kwaliteit van de programmabegroting als sturingsinstrument voor de gemeenteraad. Aanleiding hiervoor is de wens bij zowel raad als organisatie om hier een verbeterlag in aan te brengen. Het is de rekenkamercommissie inmiddels duidelijk geworden dat er eind 2008 een intern onderzoek heeft plaatsgevonden naar de verbetering van de Planning & Control cyclus. Het college is momenteel bezig de uitkomsten van dit onderzoek verder uit te werken en voor zover mogelijk te implementeren. Hierbij wordt ook inhoudelijk naar de programmabegroting gekeken. Om doublures te voorkomen zal de rekenkamercommissie het onderwerp daarom niet in 2009 onderzoeken. De rekenkamercommissie zal het verdere interne onderzoek naar de P&C cyclus met belangstelling volgen.

De rekenkamercommissie zal in maart een reserveonderwerp kiezen. Na de zomer bepaalt de rekenkamercommissie op basis van de stand van het budget of er nog een derde onderzoek kan plaatsvinden in 2009.

Strategie 2009 en verder

De rekenkamercommissie heeft bij haar zelfevaluatie gemerkt dat de doorwerking van haar rapporten nog niet altijd optimaal is. In 2009 zal de focus zijn om deze doorwerking te bevorderen. De rekenkamercommissie wil zich daartoe meer ontwikkelen richting een rekenkamercommissie die het leervermogen van de gemeente stimuleert. Wat gaat zij daarvoor doen?

- Investeren in contacten aan de voorkant van onderzoek. De contacten met de ambtelijke organisatie, die de aanbevelingen uiteindelijk moet uitvoeren, moeten goed zijn. Dus: meer overleg en afstemming tussen organisatie en rekenkamercommissie
- Wat kan de rekenkamercommissie nog meer voor de raad betekenen? De rekenkamercommissie wil meer bijdragen aan onderzoek waarbij rekening wordt gehouden met de wijze waarop de implementatie, na bespreking en vaststelling door de raad, gaat plaatsvinden. Dat kan bijvoorbeeld als consequentie hebben dat de inzet van de rekenkamercommissie zich in sommige gevallen ook meer aan de voorkant van het beleidsproces gaat verplaatsen.
- De raad betrekken bij onderzoek. In 2008 is voor het eerst een raadscommissie betrokken bij onderzoek. In 2009 moet de betrokken raadscommissie, of waar nodig de gehele raad, een vast onderdeel zijn van het onderzoek van de rekenkamercommissie.
- Variëren in vormen. De rekenkamercommissie publiceert jaarlijks twee onderzoeksrapporten. Soms kan het echter effectief zijn een aantal vragen te stellen aan het college, zoals bij de invoering van de Wro. In 2009 varieert de rekenkamercommissie meer in de te hanteren vormen van onderzoek.
- Spreiding onderzoeken over eenheden. De rekenkamercommissie wil de ambtelijke organisatie niet onnodig veel belasten met haar onderzoekactiviteiten. Daarom zal zij bewust kijken naar een spreiding van onderzoeken over eenheden en afdelingen en dit als selectie criterium meenemen. Ook wordt voorafgaand aan het onderzoek steeds aangegeven hoeveel tijd bij benadering wordt gevraagd van de organisatie. De inhoudelijke prioritering van onderzoeken blijft echter voorop staan.

Overige werkzaamheden in 2009

Naast de onderzoeken zal de rekenkamercommissie in 2009 de volgende werkzaamheden verrichten:

- Spiegelen eigen werkwijze en resultaten aan die van een andere rekenkamercommissie via de methode van collegiale consultatie. Bezien wordt of de rekenkamercommissie van Lelystad hiervoor een goede partner is.
- Jaarlijks overleg met presidium.
- Raadplegen van burgers voor onderzoeksonderwerpen in 2010.
- Bestuurlijk overleg met de burgemeester en gemeentesecretaris.
- Deelname aan het auditcomité.
- Lidmaatschap Gerrit Hagelstein bestuur van de NVRP.

Financiële paragraaf

Tabel 3: budget 2009

Onderzoek incl. onderzoek externe leden rkc	€ 41.378
Secretaris RKC	€ 28.000
Presentiegelden	€ 10.500
Reis- en verblijfskosten	€ 2.563
Overige kosten	€ 1.025
Totaal	€ 83.466

Bijlage: Groslijst Onderzoeksonderwerpen voor 2009

Nr	Onderwerp	Omschrijving	Datum	Financieel belang	Maatschappelijke relevantie	Twijfel	Risico	Toelichting wel/niet onderzoeken prioritering
1.	Emmeloord-centrum	<p>Het project Emmeloord-centrum is een langjarig majeur project dat over enkele raadperiodes (tenminste drie) loopt en dat veel belangstelling ondervindt vanuit de bevolking en de bedrijven in het centrum.</p> <p>Het zou interessant en leerzaam zijn hoe dit project is opgestart (dus oppakken vanaf het begin) en hoe dit in de loop der jaren bestuurlijk en ambtelijk is "gemanaged" en hoe de samenleving en het bedrijfsleven erbij is betrokken.</p>	26 okt. 2007	+	+	+	+	Het onderwerp is door vele fracties aangedragen bij het rondje in november 2008. Met name het risicomangement en de exploitatie zijn interessant.
2.	Doelmatigheid gemeentelijke organisatie	<p>Er is een structureel tekort aan medewerkers. Daarnaast wordt de externe inhuur steeds hoger. Salariering medewerkers in Noordoostpolder vergelijken met andere gemeenten speelt daarbij ook een rol. De inhuur in de gemeente is zo'n 0,5-1,5 miljoen en loopt op. Idee is om de doeltreffendheid en doelmatigheid van het arbeidsbeleid te onderzoeken. Ook een onderzoek naar de efficiency van de gemeentelijke organisatie.</p>	10 november 2008	+	-	+/-	+	Dit is een erg interessant onderwerp, maar in eerste instantie minder geschikt voor een rekenkameronderzoek. De raad dient het college hierover vragen te stellen.
3.	Burgerparticipatie	<p>In hoeverre wordt de burger echt betrokken? Er zijn steeds meer inspraakmogelijkheden in de gemeente. Wat is het effect? Voelen burgers zich gehoord?</p>	10 november 2008	-	+	+/-	-	

Nr	Onderwerp	Omschrijving	Datum	Financieel belang	Maatschappelijke relevantie	Twijfel	Risico	Toelichting wel/niet onderzoeken prioritering
4.	Juridische kwaliteit	Er worden door het college veel procedures aangegaan bij de Raad van State. Wat zijn de oorzaken en de gevolgen daarvan?	10 november 2008	+	+		+	
5.	Programmabegroting	<ul style="list-style-type: none"> • samenhang tussen producten en paragrafen • mate waarin de begroting een voldoende sturingsmiddel is voor de raad • de mate waarin de begroting is voeding voor debat kan dienen 	10 november 2008	+	-	+	+	
6.	Verkeersveiligheid	Veel verschillende initiatieven, die worden genoemd in de programmabegroting. Wat is de samenhang? Wat zijn de effecten?.	10 november 2008	+/-	+	-	+	
7.	Minderheden- en ouderenbeleid	Doelmatigheid van het beleid. Sluiten vraag en aanbod op elkaar aan?	10 november 2008	-	+		+/-	
8.	Subsidieverkrijging	De gemeente als subsidie ontvanger in kaart brengen. Wat is het beleid hiervoor? Wordt er optimaal gebruik van de beschikbare subsidies gemaakt?	10 november 2008	+	-		+/-	

Nr	Onderwerp	Omschrijving	Datum	Financieel belang	Maatschappelijke relevantie	Twijfel	Risico	Toelichting wel/niet onderzoeken prioritering
9.	Cultuurbeleid	Het cultuurbeleid staat stil. Wanneer de fractie er naar vraagt krijgt zij onvoldoende antwoord. Men zegt dat de organisatorische inbedding van het beleid eerst moet worden geregeld, voordat het beleid uitgevoerd kan worden. Waarom duurt het al 8 jaar?	10 november 2008	-	+	+	+/-	
10.	Vergunningenbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Deregulering • Handhaving 	26 okt. 2007					Niet in 2008: Per 1 januari 2009 wordt de omgevingsvergunning ingevoerd. Hierdoor gaan er in de loop van 2008 een hoop dingen veranderen.
11.	Handhavingbeleid	Met name op het terrein van bouw- en woningtoezicht. Wat is het beleid? Hoe is de systematiek in de praktijk?	10 november 2008	+/-	+/-		+	
12.	Minimabeleid	Worden budgetten adequaat benut? Wat wordt gedaan aan niet-gebruik? Er zijn veel plannen, maar gevoel is dat er minder oog is voor uitvoering. Wat is de effectiviteit van het beleid?	26 okt. 2007 en 30 november 2008	-	+	+	-	Niet in 2008: Rond de zomer wordt een nota minimabeleid verwacht. De nota was uitgesteld vanwege de

Nr	Onderwerp	Omschrijving	Datum	Financieel belang	Maatschappelijke relevantie	Twijfel	Risico	Toelichting wel/niet onderzoeken prioritering
13.	Wet Werk en Bijstand en Re-integratie	efficiëntie en taakverdeling bij de uitvoering van de WWB, met een verantwoording ook naar de uitbestede taken. Verloopt de inkoop van trajecten doelmatig en doeltreffend? Re-integreren mensen voldoende?	30 januari 2007 en 10 november 2008	+	+	+/-	+/-	drukte rondom de WMO. De gemeente heeft in 2008 het re-integratiebeleid geëvalueerd en opnieuw vastgesteld.
14.	effecten toeristenbelasting	Per 1 januari 2005 is als onderdeel van het toenmalige bezuinigingsprogramma toeristenbelasting ingevoerd. Dit heeft de nodige onrust bij de betreffende doelgroep (m.n. recreatieondernemers) veroorzaakt. Onderzoeksvraag: wat zijn nu de feitelijke effecten van deze invoering? Rechtvaardigt de tijdsbesteding van de gemeente de opbrengsten?	30 januari 2007					Te kortgeleden ingevoerd om te kunnen onderzoeken, onderwerp voor 2009
15.	Onderzoek verbonden partijen	Onderzoek naar verbonden partijen kan inzicht bieden in de taken die de gemeente door andere partijen laat uitvoeren, in de kwaliteit van de uitvoering door deze partijen, in de sturing van de gemeente (zowel organisatie als bestuur) op deze partijen. Dit onderzoek kan in samenwerking met andere rekenkamers worden uitgevoerd.	30 januari 2007	+	+	+		Een mogelijk onderwerp voor 2008. Kan eventueel samen met de rekenkamercommissie Dronten worden uitgevoerd. Mogelijkheden bespreken op

Nr	Onderwerp	Omschrijving	Datum	Financieel belang	Maatschappelijke relevantie	Twijfel	Risico	Toelichting wel/niet onderzoeken prioritering
16.	Integriteitbeleid	Werd in 2006 ook genoemd, waaronder (betaalde) nevenactiviteiten bestuurders en ambtenaren; integriteit	30 januari 2007					18 januari 2008. Niet in 2008, speelt momenteel niet.

17.	Externe inhuur	Onderzoek naar doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van de inhuur van extern deskundigen (interims) en het gebruik maken van adviesbureaus door het college.	2006					Het onderwerp leeft momenteel niet.
18.	Werkvoorziening	Concern voor werk	2006					Dit meenemen als mogelijke verbonden partij
19.	Grondbeleid	Goochelen met budgetten? Hoe gaan we om met aankoop, grondprijzen etc. van nieuwbouwwijken. De Erven? Emmelhage? (Nog geen exploitatie vastgesteld); industrieterreinen?	2006					In 2008 zal de rekenkamercommissie aandacht besteden aan de invoering van de Wro per juni 2008
20.	Woonbeleid	Betaalbare huurwoningen: welke ambitie heeft het college en wat is daarvan waargemaakt. Aanleiding diverse opmerkingen tijdens de algemene beschouwingen bij de voorjaarsrapportage 2005.	2006					Wordt niet uitgevoerd in 2008.